

Polský ostrov Karsibór

dobry příklad udržování kulturní krajiny

Karsibór (Polsko) je jeden z ostrovů v deltě řeky Swiny, který byl v letech 1874–1880 uměle oddělen od většího ostrova Usedom vodním kanálem. Proražením vodní cesty se významně zlepšilo dopravní spojení blízkých i vzdálenějších osad s přístavem Swinouští. Ostrov byl pojmenován po svém největším městečku Karsibór (nyní již předměstí Swinouští), s okolím ho spojuje 370 m dlouhý most. Do roku 1966 byl ostrov izolován a jeho obyvatelé a návštěvníci byli závislí na službách místního přívozu.

Samotný ostrov je veliký jen asi 14 km² a většina jeho plochy, kromě lesních a lučních společenstev na severu, je zemědělsky obhospodařována.

Na východ od ostrova Karsibór je ve vodách řeky Swiny vysoká koncentrace dalších, mnohem menších ostrůvků, z nichž největší jsou Warne Kety, Wielki Krzek and Karsiborska Kępa. Ačkoliv je biotop na všech tamějších ostrovech a ostrůvcích velmi podobný, zvláštní unikum si vysloužil ostrůvek **Karsiborska Kępa**. Na severní části tohoto ostrova vyhlásila v roce 1995 Polská Společnost na ochranu ptáků své první chráněné území – rezervaci Karsiborska Kępa. Rezervace vznikla s cílem ochránit zejména hnízdní biotop rákosníka ostřicového (*Acrocephalus paludicola*) a jiných mokřadních druhů ptáků. Rezervace má rozlohu pouze 1,8 km² a má formu převážně mokřadních luk. Louky zarostlé rákosím nabízejí ideální podmínky pro hnízdění ptáků jakými jsou např. jeřáb popelavý (*Grus grus*), orel mořský (*Haliaeetus albicilla*) nebo luňák červený (*Milvus milvus*). Během roku zde může být pozorováno až 140 různých druhů ptáků.

Ostrov Karsibór je považován za dobrý příklad obhospodařování kulturní krajiny. Krajinu ostrova člověk dlouhodobě a intenzivně obhospodařuje, ale přesto, nebo právě proto, je v krajině zachována vysoká míra biodiverzity. Před záplavami ze Štětínského zálivu je Karsibór chráněn valem, který byl zbudován na východní hraně ostrova. Ostrov sám je protkán sítí vodních kanálů, které umožňují regulovat množství vody na celém jeho území. Člověk s tamější krajinou pracuje i dnes, podmáčené louky se odvodňují, provádějí se extenzivní pastvy k udržení struktury vegetace, v létě jsou porosty rákosí koseny.

Tradiční způsob využívání půdy zachovává stanoviště jakými jsou např. mokřadní ostřicové louky, které dnes slouží jak pro pastvu masného skotu Aberdeen-Angus tak jako životní prostor pro volně žijící druhy, např. srnce obecného (*Capreolus capreolus*) nebo prase divoké (*Sus scrofa*).

Celá oblast ostrovů v deltě řeky Swiny je důležitým mezinárodně chráněným územím, které je zasvěceno ochraně přirozených stanovišť mokřadních druhů ptáků, zejména rákosníka ostřicového. V roce 2003 došlo k podpisu „Memoranda o porozumění při ochraně rákosníka ostřicového“ ratifikovaného 12 kraji s výskytem tohoto druhu. Jedná se o dohodu v rámci Bonnské úmluvy o ochraně migrujících druhů. Projekt (probíhá od r. 2005 – 2011) má pomoci při plnění povinností Polska a Německa k ochraně rákosníka. Jako druh citlivý na změny v tradičním způsobu využívání půdy je rákosník ostřicový závislý na ochranných aktivitách. Současný projekt pokrývá oblast výskytu asi 3000 samečků rákosníka, což činí 75% celkové populace EU. Cílem projektu je zabránit zániku zbylé populace rákosníka v Západním Pomořansku a zachování a zvýšení plochy vhodných stanovišť v nejvýznamnějším útočišti tohoto druhu v EU.

Část ostrova Karsibór, která je mimořádně chráněna, je území **Zajęcze Łęgi**. Tato oblast je součástí zvláště chráněné oblasti Natura 2000 PLB 320002 „Delta Świny“. Zajęcze Łęgi byla jednou z nejbohatších hnízdních lokalit rákosníka v celé deltě Swiny, nyní počty hnízdních ptáků úměrně s mizejícími stanovišti klesají. Tato oblast je dnes užívána soukromým vlastníkem, který zde pěstuje zemědělské plodiny a chová skot. Majitelé zde pracují na základě dohody s OTOP (Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków) a tradičním způsobem obhospodařování půdy udržují přirozená stanoviště mnoha druhů hnízdních ptáků.

Autor: Ing. Jana Šturmová

Zdroje: Polsko, Karsibór, informační tabule pro turisty, <http://www.karsibor.com/>, WIKIPEDIA, Marek Dylawski (správa WPN)

Foto: archiv autorky, Marek Dylawski (správa WPN), Daniela Doskočilová